Suomen Satamat ry

Lausunto

20.08.2025

Asia: VN/14961/2024

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3)

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

Avovastaus

-

Liikenne

Avovastaus

Riittävä rahoitus raskaan liikenteen lataus- ja jakeluinfralle tulee varmistaa, sillä latausinfra on keskeinen edellytys alan puhtaalle siirtymälle. Lisäksi latausinfratukea tulisi laajentaa julkisista latauspisteistä myös raskaan liikenteen rajoitetussa käytössä olevaan latausinfraan, mm. satamissa, logistiikkakeskuksissa ja teollisuusalueilla.

Maatalous

Avovastaus

-

Rakennusten erillislämmitys

Avovastaus

-

Työkoneet

Avovastaus

-

Jätehuolto

Avovastaus

-

F-kaasut

Avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

Avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

Avovastaus

-

Kulutuksen hiilijalanjälki

Avovastaus

-

Julkiset hankinnat

Avovastaus

-

Muut poikkisektorit

Avovastaus

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

Avovastaus

-

Muita huomioita

Avovastaus

Suomen Satamat ry. haluaa nostaa tämän ilmastosuunnitelman yhteydessä esiin kaksi kansallisessa päätösvallassa olevaa toimenpidettä, joilla voitaisiin edistää meriliikenteen päästövähennyksiä:

1. Meriliikenteen päästökauppatulojen kohdentaminen käyttövoimamurroksen vauhdittamiseen

Meriliikenne tuli päästökaupan piiriin 1.1.2024. Käynnissä oleva meriliikenteen vähäpäästöistäminen ja käyttövoimamurros vaativat investointeja alan kaikilta toimijoilta. Sekä teollisuuspoliittisen strategian logistiikan alatyöryhmän toimenpidesuosituksissa että Liikenne 12 -suunnitelmaluonnoksessa on nostettu esiin tarve kohdentaa päästökauppatuloja takaisin liikennesektorille käyttövoimamurroksen vauhdittamiseen. Satamien täytyy rakentaa meriliikenteen vähäpäästöisten polttoaineiden jakeluinfrastruktuuri, joka on mahdollistaja laajemmin meriliikenteen päästövähennyksille. Suomen Satamat toivoo teollisuuspoliittisen strategian ja Liikenne 12 -ohjelman suositusten ripeää edistämistä ja työryhmän asettamista valmistelemaan päästökauppatulojen reilua kohdentamista liikennealan puhtaan siirtymän edellytysten tukemiseen. Satamien näkökulmasta on tärkeää, että päästökauppatuloja allokoitaessa rahoitusta voidaan käyttää myös vaihtoehtoisten vähäpäästöisten polttoaineiden jakelun ja varastoinnin vaatimiin investointeihin satamissa sekä vaihtoehtoisten käyttövoimien kuten vedyn, metanolin ja ammoniakin, käyttöönoton (tuotanto, jakelu, käyttö) tukeen.

2. Maasähkön verotus

Satamakäynnin aikana alukset käyttävät sähköä muun muassa lämmitykseen, valaistukseen, muiden aluksen sähköisten järjestelmien ylläpitämiseen sekä purku- ja lastausoperaatioihin. Sähköä tuotetaan aluksissa useimmiten polttoöljyä käyttävillä apukoneilla tai generaattoreilla. Aluksilla käytettävät polttoaineet ovat kansainvälisessä liikenteessä verottomia. Satamien maasähköjärjestelmät, jolla alus kytketään sataman sähköverkkoon, vähentävät huomattavasti meriliikenteen polttoöljyn kulutusta ja päästöjä. Maasähkön käytön on arvioitu vähentävän alusten satamakäynnin päästöjä 50–80 prosentilla.

Osana kansallisesti päätettäviä ilmastotoimia esitämme, että alusten maasähkön käyttöä satamissa edistetään soveltamalla maasähköön alempaa, teollisuuden verokantaa. Alennettu verokanta vähentäisi sähkön valmisteverotuloja arvion mukaan noin 0,54 miljoonalla eurolla vuonna 2026 ja noin 2,80 miljoonalla eurolla vuonna 2030. Kasvava maasähkön käyttö alemmallakin verokannalla tuo tulevaisuudessa verotuloja enemmän kuin tilanne, jossa satamakäynnin aikana tarvittava sähkö tuotetaan aluksissa verottomalla polttoöljyllä.

Tulevina vuosina EU-lainsäädäntö edellyttää TEN-T-verkon satamilta maasähköinvestointeja. Maasähkön alempi verokanta lisäisi sähkön kustannuskilpailukykyä fossiiliseen polttoöljyn käyttöön nähden ja kannustaisi aluksia siirtymään satamassa maasähkön käyttöön, jolloin maasähköinvestoinnit nopeutuisivat.

Maasähkön kulutuksen arvioidaan vuonna 2024 olleen satamissa noin 13 GWh. Kulutuksen on arvioitu kasvavan vuonna 2026 noin 25 GWh:in ja vuonna 2030 noin 130 GWh:in. Alennetun verokannan on ennakoitu lisäävän maasähkön kysyntää, sillä edullisempi sähkön hinta nopeuttaa

syöttöjärjestelmiin investointeja ja lisää maasähkön käytön kustannustehokkuutta. Edullisempi maasähkön hinta lisää myös tulevaisuudessa yleistyvien alusten akustojen latausta satamissa.

Maasähkön yleistyminen vähentäisi satamapäästöjä (CO2-ekv.) vuonna 2026 noin 8 000 tonnilla ja vuonna 2030 noin 40 000 tonnilla. Alennetun verokannan päästövähenemää nopeuttavaksi vaikutukseksi on arvioitu edellisen lisäksi vuonna 2026 noin 1 600 tonnia ja vuonna 2030 noin 17 000 tonnia. Hiilidioksidipäästöjen lisäksi maasähkön käyttö vähentää merkittävästi paikalliseen ilmanlaatuun vaikuttavien typen oksidien ja hiukkaspäästöjen määrää ja parantaa työympäristöä aluksilla ja satamissa.

Karjalainen Piia
Suomen Satamat ry